Székesfehérvár, 1909. XVI. évfolyam, 110. szám. Kedd, szeptember 7.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak: 1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

Vizvezetéket kérünk!

Végignéztem a szombat éjjeli tüzveszedelmet, aztán elgondolkoztam a mi városunk térképén s arra az erős meggyőződésre jutottam, hogy *Fehérvár közönségének több a szerencséje mint az esze.*

Ott égett előttem egy 40—50 méter hosszu épülettető s aztán porrá lett jóformán minden, a mi alatta volt. Régesrég leomlott már minden cserépzsindely, szép fehér, viztől meg nem sötétitett, meg nem haragitott lánggal égtek az épület égnek meredő gerendái — s a mi szegény jóakaratu tüzoltóink forgolódtak a tüz körül, jajgattak, kiabáltak, akár a tyuk a vizparton, mikor a kis kacsái vigan fürdenek a folyó vizében.

Szinte komikuma is volna a dolognak, ha annyira szomoru nem volna, ha annyi borzalmas tragédiát nem rejtett volna a méhében.

De mi lett volna a helyzet, ha ennek a tüznek tetszik egy szikrát vetni a másik padlásra s az egész épület olyan gyorsan borul lángba, mint ahogyan az istálók tetején végigfutott a tüz? Mi történik még inkább akkor, ha a tomboló tüzorkán mellett elterülő szeszgyár tetőzete meggyulad s maga a szeszraktár s a benzines hordók egyik a másik után a levegőbe repül? Ma már talán tul az Oceánon is emlegetnék Fehérvár hirét. Mi történt volna, ha a mozdulatlan szélcsend helyett üvöltő orkán hordta volna szerteszét a repülő sziporkákat? Ki mentette volna meg a veszedelemtől a közeli házak sorozatát? A mi jóakaratu derék tüzoltóink bizonyára nem. Mert hiszen a tüzoltáshoz kevés a jóakarat, oda viz is kell.

Aztán gondolkoztam tovább. Nézzünk végig a külvárosok háztömegein. A szérük tele vannak kazlakkal. Egész sereg nádtetős, meg fazsindelyes ház sorakozik egyik a másik mellé. Mi történik, ha a tüzveszedelem forró, tikkasztó nyárban tör ki ilyen helyen, olyan nyáron, a milyen pl. a mult év is volt, a mikor szinte könyörgött minden az esőért, a mikor a kutakban csak mocskos sár maradt már, a mikor egy szikra egy perc alatt az egész kazalt lángralobbantotta volna. S aztán ha az ilyen veszedelem szélviharban üt ki, a milyenben Fehérvárnak ugyancsak bőven van része.

Eperjes, Tokaj, Gyöngyös, Késmárk s tudom én hány városunk története jegyzett fel ilyen borzalmas időket. Vagy Veszprém, a melynek várában épen husvét körül nyargalt körül a veres kakas s rommá pusztitotta a százados épületeket. Még ha bőven van is vizünk, akkor is borzalmas pusztulás utján állunk. De viz nélkül teljes lehetetlenség a mi megmenekülésünk.

Az egész város elpusztulhat igy. Milliókra menő kárt szenvedhetünk. Városunk lakosságát egy-két óra koldusbotra juttathatja.

Mikor a vizvezetékről beszéltünk, mikor, éveken át, különösen Széchenyi Viktor gróf főispánsága ideje alatt a vizvezeték szükségességét hangoztattuk, a bizottsági tagok egy része kereken visszautasitott minden hozzájárulást:

— Nem fizetünk egy krajcárt sem. Ha az urak szépek akarnak lenni, ha szükségük van a mindennapi fürdésre, csak fizessenek, a mi pénzünk nem arra való.

Pedig a vizvezeték nem a fürdésért van csupán. Azért is, de főkép a nagy szükségek esetére, a mikor egy egész város állhat a végveszedelem torkában.

A mint mondottam, eddig több volt a mi szerencsénk mint az eszünk, de jöhet idő, a mikor azért siránkozunk, hogy nagyobb lesz a szerencsétlenség a vállainkon, mint a mennyit megérdemeltünk s mint a mennyit elviselni birunk.

Lajtokkal, a melyek a Simor-térről meg a tüzoltólaktanyáról hozzák a vizet, nem lehet tüzveszedelmet oltani.

A szeptember 15-ki közgyülés ugy látszik — véglegesen fog határozni a vizvezeték sorsáról.

Egy uj korszak nyilik meg városunk

Szabó Pál levelet ir.

— A *„Fejérmegyei Napló“* tárcája. —

Irtam e levelet Newyork városából.
Édesanyám, vegyen búcsút a fiától.
Ez az irás az én búcsúölelésem.
Kelő nap sugára . . .
Egész falunk látja . . .
Nem kel föl az a nap soha többet nékem.

Irom e levelet a szabadság földjén,
Sürü könnyhullással betüjét öntözvén.
Száll a sóhajom, száll a lelkem is véle —
Szabadságországba'
Rab vagyok, bezárva, —
Hóhér küld föl holnap az Isten elébe.

Gyónom az Istennek, gyónom jó anyámnak,
Méltán száll fejemre holnap a gyalázat,
A villámos szék, a mészgödör — borzalom!
De ha szászor kéne
Meghalnom is érte,
Azt az embert százszor megölném, fogadom! —

Tizezeren voltunk a pittsburgi gyárba'.
Tizezer. Mind magyar. Mind proletár, árva.
Koldusok voltak honn, itt meg kutyák lettek.
Csak a nemes fajta
Maradott meg rajta:
Csalódtak tizezren — s szó nélkül szenvedtek.

Csattogtak, kattogtak pokolbeli gépek,
Éjjé téve napot, nappallá az éjet.
Lángot evő szörnyek, füsthányó kazánok
Tátott torka mellett
Izzadtak, görnyedtek
Magyarok tizezren; rongyos proletárok.

Egy-egy „előmunkás“ zsebredugott kézzel
— Mind jól táplált jenki — járt köztünk le és fel.
Korbács a kezében, megvetés szemébe',
A zsebében pedig
Dülled, terpeszkedik
Koldusok béréből összelopott pénze.

Minden szombat este, ha fizették bérünk
Ezek a hiénák megszivták a vérünk.
Egyiktől egy dollár, mástól kettő, három —
Száz idegen tolvaj
Igy élt fényes móddal
Tizezer nyomorgó magyar proletáron.

Egyszer megsokaltuk. Nagy András pajtásom
Az mondta szombaton: „Ez az én dollárom!“
Hétfőn a gépnél járt — ugy irták, véletlen
Megcsúszott, elesett
Épp a kazán felett . . .
Ugy húzták ki holtan, megszenesedetten.

Kerekes Józsi is — ösmerte-e lelkem?
A húgomnak tetszett, ha igazán sejtem.
Szegény kicsi húgom, a kékszemü Örzse! —
Egyszer ő sem adott —
Ráfogták: izgatott!
Harmadik éve ül valahol tömlöcbe'.

Én türtem szótlanul. Bántottak: viseltem.
Megraboltak: jól van. Magamnak kerestem.
Még mást is biztattam: csak kitartás, bátran!
Otthon rabok voltunk,
Sokkal jobb a dolgunk
A szabad, a gazdag, nagy Amerikában!

Csak egyetlen egyszer — nemrég, minapában
Harangot öntöttünk az egyik hutában.
Éppen olyan volt, mint a falunk harangja.
Mikor megöntöttem,
Kicsordult a könnyem . . .
S nem tudtam dolgozni, csak ajkam harapva.

Az a harang mennyi mindent beszélt nékem!
Bogárhátu házak a Tisza mentében,

Sövegjártó János
vászon kereskedése
Székesfehérvár, Barátok épülete.
Nagy választék ágy- és asztalneműekben, szines és fehér barchetok stb.
olcsó, szabott árak mellett.

Mai lapunk 4 oldal.

00000497

közönsége előtt, a mely a szükségletekkel és azok orvoslásával fog törődni.

Reméljük, hogy egy ily intézménynél senki sem fogja a kétségbeesés szavait hangoztatni, hanem meggyőződéstől áthatva azt fogja mondani, hogy:

A vízvezeték nem luksz us, hanem közszükséglet, a mely minden polgár érdekét szolgálja.

Bilkei Ferenc.

UJDONSÁGOK.

— **A papság a kath. sajtóért.** A legközelebb lefolyt egyházmegyei szentgyakorlatok alkalmával az azokon résztvett papság beszédes tanubizonyságát adta a kath. sajtó iránt érzett áldozatkész szeretetének. A szent napok emlékére s egyuttal azoknak praktikus eredményekép gyüjtést indítottak a kath. sajtó javára. A gyüjtés eredménye a központi kath. sajtóegyesület javára 623 korona. Ezen összeget a következők adták össze:

Dr. Klaucz György 100 kor., Molnár István, Csöngedy Cyula 50—50 kor., Rácz Endre 30 kor., Csúcs István 25 kor., Biró Mihály, Kostyán Sándor 20—20 kor., Scheirich Antal, Lattyák Nándor, Szabó Gyula, Sterbeczky István, Arany Imre, Mészáros István, Látics György, Horváth Imre, Szabó Jenő 10—10 kor., Kováts János 6 kor., Lechner János, Baranyay Lajos 5—5 kor., Sándi János, Szabó József 4—4 kor., Kováts Alajos, Kudó József, Horváth József, Magyar Sándor, Vadkerty József, Hodor István, Szabó Ferenc 2—2 koronát. Ehhez járul dr. Lakatos Frigyes által ugyanekkor jegyzett alapitótagsági díj 200 kor. összesen 623 kor. Mikor a nagyobbrészt nehéz anyagi viszonyok közt élő papság igy szivén viseli a kath. sajtó ügyét, méltó, hogy a hivők nagy tömege is megmozduljon és belátva, hogy ez időszerint a kath. sajtó lábra állitása a legfontosabb, sőt egyelőre egyedül fontos teendője a magyar katholicizmusnak, tegyen meg érdekében mindent, mit erejéből kitelik, sőt mint papjainak példája mutatja, még azon felül is.

— **Eljegyzés.** Örömmel adjuk közzé a hirt, hogy *Kneifel* Ferenc dr. városunk szympatikus ügyvédje eljegyezte *Horváth* János szombathelyi elemi iskolai igazgató bájos leányát, *Jankát.*

— **Miniszteri elismerés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter *Pázmer* Adolf sukorói kántortanitónak a tanügy terén 42 évi kiváló és eredményes működése elismeréseül 200 korona személyi pótlékot engedélyezett.

— **Egyházmegyei hir.** Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök a székesfehérvári alsó esperesi kerület esperesi tanfelügyelőjévé a nyugalomba vonult Mészáros Amand helyébe Berger Máté dr. hercegfalvi cisztercita plebánost nevezte ki.

— **Bérmálás.** Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök vasárnap, e hó 12-én Nagylángon kiosztja a bérmálás szentségét.

— **Kinevezés.** *Nagy* János veszprémi lakos, okleveles állatorvost, aki helyettes minőségben már néhány hónapja működik városunkban, *Széchényi* Viktor gróf főispán az elhunyt Horváth Sándor helyébe városi állatorvossá nevezte ki.

— **Győztes dalosok.** A Kecskeméti országos Dalosversenyen — a mint ismeretes — városunk két dalárdája, a Déli Vasuti Dalárda és a Polgári Dalkör két gyönyörü dijat nyert s a siker kivivásában az elsők között szerepeltek. Az előbbi egy pompás ezüst koszorut a másik egy remek szobrot: a figyelő betyárt nyerte el. Ezt a ritka szép sikert magyar szokás szerint ünneppel, áldomással kellett megülni. A felavató ünnepély a Vörösmarty-kör udvarán Rédei Vilmos vendéglőjében volt, a hol körülbelül kétszázan gyültek össze az áldomásozásra, köztük volt Saára Gyula dr. polgármester, Rauscher Béla a Déli Vasuti Dalárda védője és Csöppentzky Mihály dr. a Polgári Dalkör elnöke. A dalárdák együttesen és külön-külön elénekelték darabjaikat s valóban lélekemelő élvezetben részesitették hallgatóikat. Az első felköszöntőt Rauscher Béla mondotta, magasan kiemelve a két fő faktort Kneifel Ferenc drt és Jámbor Zsigmondot, a két dalárda kiváló és páratlan kitartásu karnagyait, a kiknek vállán a siker oroszlánrésze nyugodott. Csöppentzky Mihály dr. Saára Gyulát, Szöllössy Ferenc Rauscher Bélát köszöntötte fel. Majd kiosztották a Déli Vasuti Dalárda ezüst érmeit azoknak a tagoknak, a kik 10 esztendő óta fáradhatlan buzgalommal működtek a dalárda kebelében. Ezek a tagok: Benkő Gyula, Kováts István, Repka Ignác és Sütő Ferenc. Mind a négyen pompás ezüst érmecskét kaptak, a melyeket Rauscher elnök nyujtott át nekik. Medgyesy Ferenc tanító ékes szavakkal a dalárda történetét beszélte el. Beszédét megzavarta a közben kitört tüzeset. A társaság azután sokáig maradt még együtt cigányzene és a dalosok szép énekei mellett szórakozva.

— **A vármegye állandó választmánya,** amely az őszi közgyülési tárgysorozat összeállításával és előterjesztésével foglalkozik, folyó hó 15-én d. e. 10 órakor tartja ülését.

— **Kisipar segitése.** A belügyminiszter a városi közgyülés azon határozatát, mely szerint **Lhotka István** helybeli kocsigyárost az 1909—1914. évekre évi 300 korona iparsegélyben részesitette, azzal a kötelezettséggel hagyta jóvá, hogy a helybeli kocsigyártó és bognár iparosoknak a most felállitott surhuzó gépen végezhető munkát a napi áraknál 25 százalékkal olcsóbban köteles teljesiteni. A surhuzó gép az ország több helyén használatban van és kitünően bevált.

— **Zászlószentelés.** Bicskei tudósitónk irja: Vasárnap tartotta a bicskei ker. szoc. munkásegyesület zászlószentelési ünnepségét. Bár egész nap szakadt az eső, mégis fényesen folyt le az ünnepség. Már a reggeli órákban szokatlan élénkek voltak az utcák, amint a fogatok a koszorus lányokat vitték a gyülekezési helyre. A vidéki egyesületek is megérkeztek, különösen a komáromiak jöttek nagyobb számban zászlajukkal. Reggel a zenekar a templom- és vásártéren térzenét rendezett. A hajnali ébresztőt azonban a a szakadó eső miatt el kellett hagyni. Féltizenegy órakor ment az egyesület tisztikara feldiszitett hintókon a zászlóanyáért. Ezután történt a felvonulás a templomba. Bár a rossz idő miatt nem lehetett a meghatározott felvonulást megtartani, mégis impozáns volt a menet. A felszentelendő zászlót száz koszoruslány követte a zászlóanyával, utána jöttek a helybeli és vidéki egyesületek zászlójukkal a zenekar indulója mellett. A templom zsufoltságig megtelt. A szent misét és beszédet az egyesület diszelnöke Szarka Gyula plebános mondotta. Utána következett a szegbeverés. Erre külön diszsátor volt készitve, az eső azonban ezt is elmosta s igy Huszár vendéglős nagytermében történt. Hasonlóképen ott volt a bankett is, amelyen több előkelőség is megjelent. Az ebéd alatt Farkas teljes cigányzenekara játszott. Az első felköszöntőt Szarka Gyula diszelelnök mondotta a zászlóanyára, Rác Endre csákvári esperes a diszelnökre, Szarka plebános másodszor Baranyay Lajos titkárra, Klug Lajos, a komáromi egyesület elnöke a bicskei egyesületre, Vindisch Mariska kisaszony, zászlóanya az egybegyült vendégekre mondott felköszöntőt. Baranyay Lajos titkár pedig azon eszméket fejtegette, amelyeket a felszentelt zászló képvisel.

Táviratilag üdvözölték az országos központ elnökét, Gieszvein Sándor kanonokot, Molnár Kálmánt Nagyszombat aljegyzőjét, mint a zászlóanya vőlegényét. Továbbá Hálnek Béla székesfehérvári hitoktatót és Sebestyén József pázmándi káplánt, kik mint volt bicskei káplánok az egyesületnek lelkes vezetői voltak.

Bankett után zeneszóval vitték haza az egyesület helyiségébe az uj zászlót, ahol Klug Lajos a komáromi egyesület elnöke és Baranyay Lajos a bicskei egyesület titkára mondottak beszédet.

Ezután következett a táncmulatság, amely a reggeli órákig tartott a legjobb hangulatban. Zászlószeget eddig mintegy háromszázat vertek be, a többinek beverése a napokban lesz.

— **Szőlővétel.** Néhai Posits Mihály kanonok szőllejét Fröschl János épitőmester vette meg 5000 koronáért.

— **Visszavont lemondás.** *Németh* János, sütő mester, városi bizottsági tag tudvalevőleg a mult tavaszal elköltözött városunkból s lemondott a városi bizottsági tagságról is. Időközben aztán eladván birtokát, visszajött városunkba s a polgármesterhez beadványt adott, hogy lemondását visszavonja. A polgármester természetesen nem fogadhatja el a visszavonást, mert a lemondást a közgyülés már tudomásul vette.

— Kováts **László.** A nemzeti muzeum tolvaja, Kováts László, városunk fia nem soká viselte a szégyenbélyeget, amint a fővárosi lapok irják s amint rendőségünket is értesitették hivatalosan, Murabruckban, ahol legutóbb menedéket keresett, nyomába jutottak a rendőrök s a mikor elvágva látta menekülésének utját, revolvert rántott s fejébe lőtte magát. A budapesti rendőrségi sajtóiroda a következőket irja szerencsétlen végéről:

Egyes napilapok különbözőképen értelmezték özv. Kováts Lászlóné szerepét a Nemzeti Muzeumban történt okmánysikkasztások ügyében. Azt irták, hogy az özvegy tudott férje üzelmeiről és részt is vett benne. A rendőrség kijelenti, hogy az előtte fekvő nyomozati iratokból kétségtelen, hogy özv. Kováts Lászlónénak semmi szerepe, részessége nem volt férje üzelmeiben és azokról nem is tudott.

A szerencsétlen, megtévedt ember holttestét hir szerint községi költségen temetik el Murabruckban, minthogy a család nem gondoskodik az eltemetéséről.

— **Az Alba mozgófénykép-szinházban** az előadások csütörtöktől kezdve este fél 9 órakor kezdődnek. Szenzációs műsor!

Középen a templom, a toronyban harang,
Egy pajkos kis gyerek
(Magamra ismerek)
Kongatja — s a harang kong, bong, búg, ging, galang . . .

Látom ott messziről édes anyám s Örzse
Indulnak templomba. Imádságos könyve,
Mind a kettőjüknek ott van a kezébe'
Bólongó akácfa
Lehulló virága
Festi az útjokat tisztára, fehérre . . .

„Hát te kutya *hunki!* — itt igyen csúfolnak —
Mit bámulsz? Dologra! Majd számolunk holnap!"
Fülembe ordit az előmunkás durván.
Kattog a gép, csattog;
Én semmit sem hallok.
Ott jár a lelkem, ott, egy akácos utcán.

Valamelyik napon egyik porkolábunk
Nem jött fel a gyárba. Nem is nagyon bántuk.
Ha beteg: hadd legyen. Ha nagy baja: éljen! —
Mikor hazatértem,
Tőlem jött ki épen . . .
Sirva fakadott az én jó feleségem . . .

Édes anyám lelkem, ne kérdezzen többet.
Magamra vettem a jobbik ünneplőmet,
A zsebemben pisztoly — hat halál a magja —
S azt a hitvány ebet,
A ki koldussá tett,
A nyilt utcán küldtem örök kárhozatba!

Tizezren dolgoztunk a pittsburgi gyárba'.
Tizezer. Mind magyar. Koldus, de nem gyáva.
Tizezer munkás mind kimondta a sztrájkot —
De éhesek voltak . . .
Mind visszakullogtak . . .
Nekem pedig most már ássák is az árkot.

Édes anyám lelkem, ne sirasson engem.
Mégyek a halálba békén. Megérdemlem.
S most levelem zárom. A jó Isten áldja!
De ha a harangja
Bús szavát meghallja,
Gondoljon fiára, szegény Szabó Pálra.

Budapesti Hirlap) **Krüger Aladár.**

00000498

— **A vármegye képviseletében.** Folyó hó 19-én Arad vármegye fényes ünnepség közt leplezi le Kossuth Lajos szobrát Aradon. Az ünnepségre meghivták vármegyénket is, evégből az alispán felkérte Koller Tivadár orszgy. képviselőt, Koller Pál, Detrich Zsigmond, Rosenfeld Henrik földbirtokosokat és Huszár Dezső főszolgabirót, hogy ha részt akarnak venni az ünnepségen, szándékukat jelentsék be az alispánnak.

— **Diákjaink.** Megjöttek a diákok, megkezdődött a tanulás. Iskoláink, amelyek a legelőrendűek közé tartoznak, egytől-egyig több diákot fogadtak falaik közé, mint a mult évben. A gimnáziumba beiratkozott 360 (10-el több mint tavaly), a főreáliskolába 430 (tavaly 415), a felső kereskedelmibe 127 (tavaly 125), a felsőleányiskolába 188 (tavaly 183.)

— **Sport.** A SzTC 5-ére jelzett barátságos footbal mérkőzését a rossz időjárás miatt meg nem tarthatta, de a korábbi feltételek mellett hirdetett mérkőzést e hó 8-án szerdán tartja meg. Bár csak az időjárás szeszélyét városunk közönségének szives érdeklődése kárpótolná a jelzett napon. Részünkről különösen ajánljuk tornászaink lankadhatatlan fáradozását a most már itthon levő tanuló ifjuság figyelmébe, mert ez olcsó és jóra buzditó szórakozás részükre is.

— **Tüzvész.** Egy régi tüzfészektől szabaditotta meg városunkat egy ismeretlen valaki. A tulajdonosok ugyan érzékeny kárt szenvedtek, de a város közönsége egy mindig kitörhető veszedelemtől szabadult meg, amely nem csendes időben kimondhatatlan bajoknak lehetett volna a szülőanyja.

Szombaton éjjel vigan muzsikáltak a Fehér Bárány vendéglő kávéházában, a mikor fél 11 órakor belépett id. Pásztory Sándor gyógyszerész és azzal a megdöbbentő hirrel lepte meg őket, hogy a ház, amelyben mulatnak, lánggal ég. Nem akarták hinni, sőt az udvaron foglalatoskodó cselédleány se vette észre, hogy az istálóban a tömérdek gyúanyag már magas lángra kapott. Mindezt az egész épület összevissza épitett labirintusai okozták. Az alacsony, mult század elején épült istálók egy része a négyszögletü udvar egyik harmadát foglalja el, azokon át egy szük kapualjfélén keresztül egy szük udvar következik, a melybe köröskörül istálókat épitettek s magas, de gyenge tüzfalak választják el a szomszéd épületektől. Az apró istálóablakon keresztül gomolygó füstön áthatott ugyan a tüz világossága, de a közellevők lámpavilágnak tartották s csak a Kigyóutca sötétségébe világitott bele a veszedelem egész borzalmasságában. A régi, szúette, összevisszaszáradt épületfákon természetesen pár perc alatt végigszaladt a tüzkigyó, ugy, hogy mire 10—15 perc alatt a tüzoltók odaértek, az összes istálók s a vendégszobák egyrészének teteje lobogó láng volt, a mely sziporkázva, lángkévéket szórva az ég, felé senki által nem akadályozva sietett a végpusztulás felé. A tüzoltók hiába vonultak ki teljes készültséggel, hiába érkeztek meg egy hosszu félóra mulva a Felmayer-gyár és a Déli Vasut tüzoltói. Hiányzott ismét az, ami nélkül tüzet oltani teljes lehetetlenség: *a viz.* Hogy a már lánggal lobogó épületeken semmit menteni nem lehet, azt az első pillanatra lehetett látni. A fő az volt, hogy a veszedelem a szomszéd épületekre át ne harapódzék. Első sorban a Karl-féle szeszgyár fenyegetett veszéllyel. Ha az ott raktáron levő szeszmennyiség s a pincékben levő benzinhordók fölrobbannak, akkor egész utcák röpültek volna a levegőbe. Szerencsére a szeszgyár épületei oly biztosan és minden elővigyázati rendszabály szemmeltartásával épültek, hogy a tüznek a raktárak belsejébe való behatolásától egyáltalán nem kellett félni. A másik veszedelem a Bárány vendéglőben fenyegetett. Az egész vendéglő — a mint emlitettük — négyszögben épült s miután a hátulsó rész akadálytalanul esett a tüz martalékává, félő volt, hogy a veszedelem a vendéglő homlokzatára is átharapódzik s akkor az egész épület föltétlenül a tüz martalékává lesz. Ez a veszedelem annál fenyegetőbb volt az egész épületre nézve, mert a főépületet a melléképülettől tüzfal választotta el, amelynek vasajtaja azonban nyitva volt s mig az égő padláson jó kedve szerint tombolt a tüzvész, ott szintén egy összeszáradt, ősrégi padlás gyulékony faanyaga s a padláson fölhalmozott éghető holmik vártak a rájuk pattanó szikrára. Szinte Isten csodája, hogy ez a szikra az épületre nem csapódott. A tüzoltók teljesen tehetetlenül állottak. Legfeljebb egy-két lajt vizet hozhattak magukkal, de mi volt ez a tüztengerhez képest, amely 40—50 méter hosszuságu tetőzeten tombolt nagy kedvében. Aztán 6—8 pár ló a Simor utcai és a tüzoltó-laktanyai kutból szállitotta a vizet a tüzvészhez. Denikve leégett minden. Ami le nem égett, az nem az emberek érdeme, hanem a tüz tisztességtudása. Mire a viz odaért, akkor már a cserépzsindely mindenütt beomlott s csak a félig elégett szarufáknak adták meg a végtisztességet, hogy szép fekete, koromszinü gyászban pusztuljanak el és ne égjenek el fehér hamuvá.

Nagy segitségül szolgáltak a mi derék honvédkatonáink, akik Kampis Ödön számtiszt vezénylete alatt minden erejüket megfeszitve álltak a tüzoltók segitségére s tartották fönn a rendet, különösen pedig őrizték az utcára hordott sok mindenféle holmit.

Simon Sándor rendőrkapitány tegnap tartotta meg a szokásos tüzvizsgálatot. Konstatálták, hogy a tüz az istálóban keletkezett, de hogy kinek a vigyázatlanságából vagy rosszakaratából, azt nem sikerült fölfedezni. A vendéglő tulajdonosa, Karl István nagykereskedő körülbelül 20 ezer korona kárt szenvedett, amely azonban a biztositás folytán teljesen megtérül s a tulajdonos eléri azt, amit eddig is óhajtott, hogy a régi, avult épület helyett megfelelő modern helyiségeke emeltet. Jámbor Mihály vendéglős kára körülbelül 3000 koronára rug, amely azonban, minthogy költségkimélésből semmijét sem biztositotta, egyátalán nem térül meg neki.

Tankönyvek ***az összes iskolákba, a legujabb kiadásokban kaphatók*** **Klökner Peter** ***cs. és kir. udvari könyvkereskedésében Székesfehérvárott.***

— **Beiratások a kereskedelmi tanonc iskolába.** A kereskedő tanonc iskolába való beirásokat f. hó 9-én és 10-én d. u. 4 órától ötig eszközöljük. Felhivjuk a kereskedő urakat, hogy inasaikat pontos időben irassák be, mert a 1897. évi 25314. sz. a miniszteri rendelet értelmében: az elkésve történő bejelentés mulasztásnak tekintetik, mely büntetés alá esik. Az előadásokat f. hó 13-án d. u. 3 órakor kezdjük meg. Az igazgatóság.

— **Keresztülszurta a rud.** Bicskéről irják: Egyik szomszédos község polgárának dolga akadt Bicskén, kocsijával épen az Aranka gőzmalomból egy kocsi rugtatva jött ki. A két kocsi összeütközött s a gőzmalom kocsijának rudja belement a szembe jövő lóba, ugy hogy azonnal elhullott. A kárvallott polgár kétszáz forintot követelt kártéritést, nagy nehezen mégis nyolcvan forintban mégis kiegyezett a gőzmalom tulajdonossal.

— **Öngyilkos lány.** Megdöbbentően szomoru végre jutott Bögyös Iren, egy jómódu budapesti lakos leánya, aki a mult szerdán azzal a végzetes szándékkal indult utnak szülei lakásáról, hogy elvonul az emberek elől s végez életével. Ez utjából Székesfehérvárnak vette utját s igy a vasut sinpárai mellett haladva eljutott egészen Velencéig. Itt részben megtörve az ut fáradalmaitól, részben sarkalva elhatározásától egy revolverrel kioltotta jobb sorsra méltó életét. Ugy találták meg másnap reggel Gudenus Géza báró földbirtokos kertjének árkában, ahol az éj folyamán önkezével ölte meg magát. Levelet hagyott hátra anyjának cimezve, amelyben leirja öngyilkosságának szomoru előzményeit. A levélben vádolja a budapesti erkölcstelen életet, amelynek, mint mondja áldozatul esett. A szomoru végre jutott lány 20 éves volt.

— **Beirás.** Az iparos-inasiskolánál az 1909—1910. tanévi beirások szeptember 5-én és 8-án, délután 2 órától 5 óráig tart. A tandij 4 korona, melyet mindjárt beiráskor kell megfizetni. Az egy műhelybe tartozó tanulók egy időben menjenek felvételre, különben nem tudják őket különböző tanitási napokra beosztani. *Az iparisk. igazgató.*

— **Ingyenélő alak.** Schafer Róbert pécsi illetőségü 21 éves kereskedő segéd igen könnyü, de a pénzszerzésre igen megfelelő foglalkozást választott magának. Ott hagyta becsületes mesterségét s faluról, falura, városról városra, házról házra vándorolva gyüjtötte a pénzt. Ez a foglalkozás nagyon dusan jövedelmezett, amennyiben naplói tanusága szerint hónaponként 240 korona tiszta jövedelme volt. A svindler-kenyérkeresetet csak Fehérváron vették észre a szemfüles rendőrök s rögtön becitálták a városházra, hol nehány napi pihenésre invitálták meg, aztán a városból örökre kitiltva utra bocsátották.

— **Lakodalmi skandalum.** Bicskéről ujságolják: Szombaton délután előkelő lakodalom volt Bicskén. Több százra menő tömeg állt a téren, midőn épen egy teherkocsis nem tekintve sem az eshető veszedelmekre, sem az illemre, áthajtott a tömegen. A zenétől a lovak megijedtek s Szing János, Bicske egyik legtekintélyesebb polgárának fiát elgázolta. A hat éves kis gyermeknek a gyomrán ment át a megterhelt kocsi. Sulyos belső sérüléseket szenvedett. A vakmerő atyafit azonnal lefülelték s bekisérték. Majd az ügyészség elveri rajta a port, a mi különben nagyon is üdvös lesz, mert már szinte türhetetlen állapot kezd lenni a könnyelműség s nemtörödömség.

Jégszekrények, *gyermekágyak, kocsik és vasbutorok valamint takaréktüzhelyek nagy választékban állandóan raktáron Márkus Simon Fia cégnél Jókai-utca 16.*

— **Rövid hirek.**

Szekeres Mari. Szekeres Mari, egy közönséges utcai csavargó leány, mint hirlik, ujból berugott s botrányt okozott. Három napra lecsukták a városházán.

Két asszony. Kalauz Ferencné és Lengyel Andrásné jenői lakosok együtt kapálták a krumplit és összevesztek. Az összeveszés oka a megye meghatározása volt. Igy történt, hogy Kalauzné ugy kupán legyintette Lengyelnét, hogy az sulyos sebesülést szenvedett. Kalauznét 24 napi fogházra itélték.

Hir Bicskéről: Udvecz György és Durcsák József bicskei legények csupán komiszkodásból megdobálták a mezőőrt. A két frátert 14—14 napi fogházra itélte a törvényszék.

Vörheny lépett fel Martonvásáron és Baracskán. Az iskolákat becsukták.

Halálozás. Léb János DV. csoportvezető 30 éves korában elhalálozott.

Bucsujárás. Gyura József paksi lakos folyó hó 5-én a paksiakkal bucsujárásra kelt, hogy meglátogassa a csatkai kegyelemképet. Utközben azonban egy ildomtalan epizód állott elő. Gyura József bevette magát a korcsmába s ott ugy leszopta magát, hogy mozdulni sem birt. Kidobták a korcsmából, a mentők pedig a városház dutyijába szállitották.

Szüreti mulatság. A Szfehérvári Kath. Legényegylet ifjusága szept. hó 19-én saját házában könyvtára javára zartkörü szüreti mulatságot rendez. Belépődij: személyjegy 1 kor. családjegy 2 korona.

Katasztrofa. Rubina József jenői lakos neki hajtott Bakó József kocsijának, amely beledőlt az árokba. Evégből Bakó felkapta a lőcsöt s ugy elrakta Rubinát, hogy az életveszélyes sebesülést szenvedett.

Elgázolás. Bölcskei József Kenessey Lajos kápolnásnyéki földbirtokos kocsisa elgázolta Weiszlemlein Károly kápolnásnyéki lakos 4 éves kisfiát, aki sulyos sebesülést szenvedett.

Vasutasok értekezlete. A Vasutas Szövetség szakcsoportjai 9-én este 8 órakor a Szövetség hivatalos helyiségében összértekezletet tartanak.

00000499

Székesfehérvári utmutató.

Füszer:

FLITS PÁL FIA
füszer és csemege üzlete
Nádor-utca 4.

SZIGETHY TESTVÉREK
közvetlen kávébehozatala és füszer csemege kereskedők
Kossuth-utca.

IFJ. TŐGL GYULA
festék és cement főraktára.
Városház-tér 1 sz.

Keresztény fogyasz. szövetkezet
Szögyény Marich-utca. Fiók üzlet Zámoly-utca.

BRUZSA GYŐZŐ
füszer, festék és liszt kereskedő
Széchenyi-utca 58 sz.

HERMANN MIHÁLY
füszer és liszt kereskedő
Tobak-utca 2 sz.

KOVÁTS ISTVÁN
füszer és liszt kereskedő.
Palotai-utca 15 sz.

KÜMMEL KÁROLY
csemege, füszer és liszt kereskedő
Rákóci-utca 7 sz.

Noszkó Horváth Gyula
füszer, liszt és borkereskedő
Halász-utca 10 sz.

Hus:

FLEISCHER MÓR
mészáros mester
Iskola-utca

Marhahus.
¼ kgr. I. r. leveshus 26 kr.
„ „ II. „ „ 24 „
„ „ pörkölt és gulyás 24 „
„ „ felsál rostélyos és hátszín 28 „

Borjuhus.
½ kgr. combja 36 kr.
„ „ vesés 34 „
„ „ eleje 30 „

ASZTALOS GYULA
hus, szalona, zsir és egyébb hentes áru üzlete
Iskola-utca 6 sz.

HAMMER IGNÁCZ
hus, szalona, zsir és egyébb hentes áru üzlete
Üzlet: Palotai-utca 24 napi piac: Szögyény Marich-utca.

Cukrász:

BINDER GYULA
Városház-tér 5 sz.

Sütők:

CSERNYAY VILMOS
sütődéje, naponta friss Graham kenyér kapható.
Palotai-utca 18 sz.

MOHAI FERENCZ
sütődéje naponta friss sütemény kapható
Simor-utca 33 sz.

Divat:

Keresztes Zsigmond
divat áruháza
Városház-tér.

Knazovitzky Béla
kamarai szállitó, kalap, cipő, uri és női divat különlegességek nagy raktára. Szabott árak.
Nádor-utca.

FALVAY FERENCZ
úri és női divat
Kossuth-utca.

KOVÁTS ANTAL
úri és női divat
Városház-tér.

ALMÁSSY ISTVÁN
férfi divat üzlete
Városház-tér.

VARGA ISTVÁN
női szabó műterme
Nádor- utca 7 sz.

ORSZÁGH IMRE
női szabó
Nádor-utca 3 sz.

Singer Co. varrógép reszvénytársasag
ajánlja eredeti varrógépeit
Bognár u. 2 sz.

Rehorska Vilmos
műfestő és vegytisztitó intézet
Üzlet: Haltér 1. Telep: Tobak-utca 21 sz.

NOLL NÁNDOR
műfestő és vegytisztitó intézete
Városház-tér

PAPP KÁROLY
utóda Szlatkovszky József műselyem festő vegytisztitó intézete
Üzlet: Városház-tér 5 sz. Telep: Palotai-utca.

AUERBACH JÓZSEF
mosó intézete
Jókai-utca 10 sz.

NAGY IGNÁCZ
mosó intézete
Lakatos-utca 10 sz.

Férfiszabók:

KISS ANTAL
Kossuth-utca 4 sz.

FAZEKAS LAJOS
Kossuth-utca 13 sz.

WEIHINGER LAJOS
Kossuth-utca 18 sz.

Bognár és Kristóf
polgári és papi szabók
Rákóci-utca 2 sz.

Cipészek:

HÁRY GYULA
anatómiai cipész üzlete
Budai-ut 28 sz.

KOVÁTS JÓZSEF
Kossuth-utca 5 sz.

NÉMETH SÁNDOR
Kossuth-utca 4 sz.

POLLÁK REZSŐ
férfi és női cipész
Nádor-utca 7.

RÉDEI GÉZA
Kossuth-utca 15 sz.

Sándorovits testvérek
uri és női cipészek
Sas-utca.

VIRÁGH I. FERENCZ
Simor-utca 2 sz.
úri és női cipész. Saját készitményű cipő raktár. Megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Kalapos:

DITTRICH EDE
férfi kalap üzlete
Szögyény Marich-utca

Fürdő:

ÁRPÁD-FÜRDŐ
Kossuth-utca.

Különfélék:

PETE GYULA
fényképész
Várkor-ut 28 sz.

KLÖKNER PÉTER
cs. és kir. udvari könyv, zenemű, papir és fényképező cikkek kereskedése.
Nádor-utca.

KUBIK LŐRINCZ
könyv és papirkereskedő és könyvkötészete
Nádor-utca.

HEILMAN SÁNDOR
könykötészete
Szent Imre-utca 1.

HEIN MÁRTON
hangszerkészitő
Kossuth-utca 2 sz.

Schnetzer Nándor
üveg. porcz. épület üveges
Szögyény Marich-utca 5 sz.

PAPP LÁSZLÓ
vaskereskedő
Szögyény Marich-utca 1.

KNAZOVITZKI ELEMÉR
vaskereskedő
Nádor-utca.

PAPP SÁNDOR
szij és nyereg gyártó
Nádor-utca.

IZINGER KÁROLY
szijgyártó
Bank-utca

KÜMMEL BÉLA
mű és kereskedelmi kertészete
Kossuth-utca. Telep: Kert-utca.

IFJ. LERF FERENC
mű és kereskedelmi kertész
Palotai-utca.

Neubarth Lipotné és társa
órás és ékszerész
Nádor-utca.

BAKOS JÓZSEF
kádármester
Malom-utca 6 sz.

BOHN ALAJOS
kefekötő
Bank-utca 6 sz.

PERCZ IMRE
esztergályos
Simor-utca 27 sz.

KOVÁCS GYÖRGY
kocsigyártó
Fazekas-utca.

GERVEIN MIHÁLY
kovácsmester. Készit mindennemü új és divatos kocsikat.
Vörösmarty-tér 1.

KŐNIG KÁROLY
késmüves és köszörüs
Városház-tér.

KŐNIG JÓZSEF
késmüves és köszörüs
Kossuth-utca 7.

Vendéglők és kávéházak:

BARNAI IGNÁCZ
Magyar Királyhoz cimzett kávéháza és szállodája
Nádor-utca.

FEKETE GÉZA
„Otthon kávéház“ Mozi.
Kossuth-utca 17 sz.

Özv. Emhecht Gyuláné
Dréher féle sörcsarnoka
Bank-utca 1 sz.

RÉDEI VILMOS
Vörösmarty kör vendéglő tulajdonosa
Kossuth-utca.

Zichy-liget kioszkja
Május 1-én megnyilik. Naponta elsőrendü zenekar.

GÁRDOS ZSIGMOND
„Korzó kávéház“
Nádor-utca.

OBERMAYER IMRE
vendéglős
Lakatos-utca 3 sz.

HEGYI JÓZSEF
Szinházi sörcsarnok
Nádor-utca.

IFJ. HÉJJ IMRE
Arany Ponty vendéglős
Haltér 3 sz.

IFJ. HÉJJ FERENC
kálozi vendéglős
Tolnai-utca 2 sz.

HORVÁTH MIHÁLY
vendéglője kitünő borok s pontos kiszolgálás
Tobak-utca 7 sz.

KUNTLER JÓZSEF
beszálló vendéglős
Palotai-utca 33 sz.

VINKÓCZY KÁROLY
beszálló vendéglős
Vásár-tér 36 sz.

Építők:

SZABÓ JÓZSEF
építési irodája
Várkör-ut 43 sz.

JÁMBOR ISTVÁN
kőmüves és ácsmester
Vasár-tér 22.

Vanka Testvérek
ácsmesterek
Palotai-utca 71 sz.

Kszantner és Pintér testvérek
építési vállalkozók
Felsőkirálysor 49 sz.

STREIT JÓZSEF
ácsmester
Palotai-utca 57—59 sz.

Ifj. Steszkál Ferenc
okl. kőmives mester és építési vállalkozó
Szőmőrce-utca 2 sz.

MARCO DEMARKO
beton és mozaik készitő
Kert-utca 7 sz.

PÉHAKKER ANDRÁS
építesi vállalkozó
Csonka u. 9 sz.

Asztalosok:

NAGY JÓZSEF
épület asztalos
Széchenyi-utca 24 sz.

NYÁRY GYÖRGY
kamarai szállitó épület és mű asztalos
Felsőkirálysor.

FÜSTÉR LAJOS
mű asztalos
Megyeház-utca 15 sz.

KUTI MÁRTON
épület és butor asztalos
József-utca 2.

TOMAN JÁNOS
mű butor és épület asztalos
Haltér 19 sz.

BODA GYULA
épület és butor aszlalos
Lövölde-utca 12 sz.

GERBÁN ISTVÁN
kárpitos
Jókai-utca 4 sz.

Lakatosok:

WÖLCZL JÁNOS
géplakatos
Bástya-utca 8 sz.

KILI JÁNOS
épület és műlakatos
Ősz-utca 21 sz.

WELTZEL LAJOS
épület; gép és vizvezeték szerelő
Vásár-tér 5 sz.

KOVÁTS JÁNOS
géplakatos műhelye
Haltér 9 sz.

Festők:

GERLITS JÓZSEF és FIA
szóbafestő és mázoló
Jókai-utca 2 sz.

Schmöltz László
cim-, szobafestő és mázoló
Vásár-tér 17. sz.

GÜNSBERGER KÁROLY
cim és szobafestő
Haltér 9 sz.

GUTMANN L. ÉS FIA
szoba, cim-cimer és fanemüfestő.
lakik Kégl György-utca 7.

Temetkezés:

HERMANN KÁROLY ÉS TÁRSA
„Kegyelet“ temetkezési vállalat
Kossuth-utca

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérváott.

00000500